

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे
बी. ए. - (विशारद) सामाजिकशास्त्रे/ योग
परीक्षा : डिसेंबर - २०२२
तृतीय वर्ष
सत्र - ६

D
(Batch 2016-19)

विषय:- राजकीय समाजशास्त्र (भाग - २) (PC - 602)

दिनांक : २८/१२/२०२२

गुण : ६०

वेळ : दु. २.०० ते दु. ४.३०

- सूचना :**
१. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
  २. उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
  ३. उत्तरपत्रिकेत प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नक्रमांक लिहिणे आवश्यक आहे.

- प्र.१. पुढील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) (४०)**
- १.१ राजकीय पक्षांची कार्ये स्पष्ट करा.
  - १.२ भारतातील दबावगटांचे वर्गीकरण करा.
  - १.३ राजकीय संसूचन म्हणजे काय ? संसूचन प्रक्रियेतील घटकांचे वर्णन करा.
  - १.४ भारतातील राजकीय विकासाच्या घटकांची चर्चा करा.
  - १.५ प्रादेशिक प्रतिनिधित्व पद्धतीचा अर्थ सांगून त्याचे गुण-दोष स्पष्ट करा.
  - १.६ लोकशाहीतील दबावगटांच्या तंत्राचे वर्णन करा.
- प्र.२. पुढील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) (१०)**
- २.१ राजकीय पक्षाचे आधार लिहा.
  - २.२ दबावगटांची परिणामकारकता कोणत्या घटकांवर अवलंबून असते ?
  - २.३ हंटिंग्टन यांचे राजकीय विकासाबाबतचे विचार स्पष्ट करा.
  - २.४ स्त्रियांना मतदानाच्या हक्काबाबत अनुकूल व प्रतिकूल मुद्दे लिहा.
- प्र.३. टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) (१०)**
- ३.१ अनेक पक्ष पद्धती - अर्थ व गुण-दोष
  - ३.२ लोकशाही व्यवस्थेतील दबावगट
  - ३.३ आमंड यांचे राजकीय विकासाबाबतचे विचार
  - ३.४ प्रौढ मतदान पद्धती

Translation in English
Sub: Political Sociology (Part-2) (PC - 602)

Instructions:

- 1) All Questions are Compulsory.
  - 2) Figures to the right indicate full marks.
  - 3) In the case of any doubt the Marathi version shall be held to be authentic and final.
  - 4) While writing answers the respective question numbers must be mentioned in the Answer Book.
-

Q.1. Answer the following questions in detail. (Any Four) (40)

- 1.1 Explain the functions of political party.
- 1.2 Make classification of pressure groups in India.
- 1.3 What is political communication? Describe the factors in the process of political communication?
- 1.4 Discuss the elements of political development in India.
- 1.5 Explain the meaning of regional representative system with its merits and demerits.
- 1.6 Describe the techniques of pressure groups in democracy.

Q.2. Answer the following questions in brief. (Any Two) (10)

- 2.1 Write on supports of political parties.
- 2.2 On which elements the effectiveness of pressure groups depends? Explain in brief.
- 2.3 Explain the thoughts of Huntington on political development.
- 2.4 Write in favour and against of 'Right to Vote to Womens.'

Q.3. Write short notes. (Any Two) (10)

- 3.1 Multi-party system – Meaning and merits and demerits
  - 3.2 Pressure groups in democratic system
  - 3.3 Almond's thoughts on political development
  - 3.4 Adult Franchise
-